

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ กรณีนายสุขุม เชิดชื่น สมาชิกวุฒิสภาจงใจไม่ยื่นเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

#### ๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

นายสุขุม เชิดชื่น ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตั้งแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๙ ตามประกาศลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๙ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ และมาตรา ๒๙๒ บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ผู้ร้อง

ตามการสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ แต่ไม่ยื่นเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีที่ผ่านมา ต่อมาสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้นำส่งต่อสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ การที่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ดังกล่าว จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อพิสูจน์เจตนาของผู้ร้องรวม ๓ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือ ที่ ปปช. ๑๑๗๒ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๑ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและให้ชี้แจงข้อเท็จจริง

ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือที่ ปช. ๐๐๐๒.๐๑/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๑ แจ้งผู้ถูกร้องส่งเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ

ครั้งที่ ๓ ตามหนังสือ ปช. ๐๐๐๒.๐๑/๓๒๖๘ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ แจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งเอกสาร ฯ ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ครั้งนี้ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ถึงเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขออนุญาตส่งเอกสาร ฯ ออกไปอีก ๗ วัน และต่อมาวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ได้มีหนังสือถึงประธานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอยกเวลาการส่งเอกสารออกไปอีกประมาณ ๓ สัปดาห์

คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า แม้ว่าผู้ร้องจะมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและดำเนินการให้ถูกต้องถึง ๓ ครั้ง แต่ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการ จึงมีมติด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ในการประชุมครั้งที่ ๔๘/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๒ ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕

## ๒. ประเด็นเบื้องต้น

คณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย

### ๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสุขุม เชิดชื่น ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕

ศาลรัฐธรรมนูญให้ผู้ร้องและผู้ถูกร้องชี้แจงก่อนการวินิจฉัยชี้ขาด และให้มีการออกนั่งพิจารณาเพื่อฟังคำแถลงของผู้ร้องและผู้ถูกร้องแล้วมีความเห็นดังนี้

๓.๑ นายสุขุม เชิดชื่น มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๙๑ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง ... (๔) สมาชิกวุฒิสภา ...” และวรรคสองซึ่งบัญญัติว่า “บัญชีตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา ...” โดยบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๕ วรรคสาม บัญญัติว่า “ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญนี้ ...” ประกอบกับมาตรา ๓๐๑ บัญญัติว่า “คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ ... (๔) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่ง ตามมาตรา ๒๙๑ และมาตรา ๒๙๖ ตามบัญชีและเอกสารประกอบที่ได้ยื่นไว้” เมื่อสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิมได้สิ้นสภาพไปตามรัฐธรรมนูญ และเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ ตามรัฐธรรมนูญใหม่ โดยถือเอาวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญเป็นวันเริ่มต้น การเข้ารับตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา จึงเป็นการแปลความเพื่อความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้ ประกอบกับ มาตรา ๒๙๒ (๑) บัญญัติว่าในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่งให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง เมื่อถือเอาวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญเป็นวันเริ่มต้นการเข้ารับตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญ จึงมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

๓.๒ การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ให้ผู้ถูกร้องยื่นเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีที่ผ่านมา รวม ๓ ครั้ง เป็นการเปิดโอกาสให้แก่ผู้ถูกร้อง แต่ผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการอย่างไร้ประโยชน์เจตนาของตน และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้ให้ผู้ถูกร้องส่ง ภ.ง.ด. ๙๐ ก ผู้ถูกร้องกลับยื่นหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย สำหรับเงินประจำตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องประจำปีภาษี ๒๕๓๙ ปีภาษี ๒๕๔๐ และปีภาษี

๒๕๔๑ ประกอบเอกสาร ฯ ที่เคยยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และศาลรัฐธรรมนูญไว้แล้ว ไม่ใช่เอกสารที่แสดงถึงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์หรือเป็นชื่อของผู้ถูกร้อง ณ วันที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ เห็นได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมาตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

#### **๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ**

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า นายสุชุม เติตขึ้น สมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ มาตรา ๒๙๒ และมาตรา ๒๙๕

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายประเสริฐ นาสกุล นายโกเมน ภัทรภิรมย์ นายจุมพล ณ สงขลา พลโท จุล อติเรก นายชัยอนันต์ สมุทวณิช นายปรีชา เฉลิมวณิชย์ นายมงคล สระแก้ว นายสุจิต บัญบังการ นายสุจินดา ยงสุนทร นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายอิสสระ นิตินันท์ประภาศ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๗ ตอนที่ ๗๖ ก วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๓